

Rapportage Discriminatie 2020

Gemeente Wijchen

Inleiding

Vizier is begin 2020 ontstaan na een fusie van Artikel 1 Overijssel, Meldpunt Discriminatie en Pesten en Ieder1Gelijk. Vizier is werkzaam binnen 53 gemeenten in Oost-Nederland. Wij voeren taken uit die voortvloeien uit de Wet gemeentelijke antidiscrimatievoorzieningen (Wga). De hoofdtaak is het bieden van onafhankelijke ondersteuning aan burgers die discriminatieklachten bij ons melden. Dit doen wij door het bieden van informatie en advies, cliënten ondersteunen bij bemiddeling en bij het voeren van klachtenprocedures en het doen van aangifte. Daarnaast registreren wij de gemelde discriminatie-ervaringen en rapporteren daarover. Naast de voor gemeenten wettelijk vastgelegde taken van klachtbehandeling en registratie van discriminatieklachten richten wij ons nadrukkelijk ook op preventie door het geven van voorlichting, training en gastlessen. Ook doen wij onderzoek naar discriminatie en geven gevraagd en ongevraagd beleidsadvies.

Gemeentelijke Rapportage en landelijke en regionale monitor

Antidiscrimatievoorzieningen (ADV's) zoals Vizier, het College voor de Rechten van de Mens en de Politie registreren klachten, meldingen, verzoeken om oordelen en aangiftes van discriminatie. Op cijfermatig gebied bieden deze registraties gezamenlijk inzicht in het soort incidenten dat zich voordoet, wie erdoor getroffen worden en op welke plekken dat gebeurt. Informatie die belangrijk is om effectief iets tegen discriminatie te doen.

Vizier maakt deze jaarlijkse, gemeentelijke rapportage voor onze opdrachtgevers, de 53 gemeenten in ons werkgebied in Overijssel, Gelderland Midden en Gelderland Zuid. Zoals de Wet gemeentelijke antidiscrimatievoorzieningen beoogt krijgen gemeenten hiermee informatie over wat hun inwoners aan discriminatie ervaren alsook wat anderen melden over discriminatievoorvallen in hun gemeente. Deze gemeentelijke rapportage van Vizier bevat meer kwalitatieve dan kwantitatieve informatie, met het accent meer op vertellen dan op tellen.

Naast onze gemeentelijke rapportage worden er ook een landelijk rapport en een regionale Monitor gemaakt. Hierin meer informatie over landelijke trends en ontwikkelingen die natuurlijk ook vaak lokaal effect hebben. Opvallend in 2020 waren o.a. discriminatie van Nederlanders met een Chinese achtergrond als gevolg van de uitbraak van het Corona virus, de demonstraties en het racismedebat van de Black Lives Matter beweging en discriminatie door de belastingdienst in de Toeslagenaffaire.

In opdracht van de Politie en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) wordt het landelijke rapport over discriminatiecijfers geschreven. In dit rapport worden de cijfers van de politie en de antidiscrimatievoorzieningen (ADV's) samen gepresenteerd. Daarnaast zijn in de analyse ook de gegevens betrokken van andere

organisaties die discriminatiemeldingen registreren, zoals het College voor de Rechten van de Mens en het Meldpunt Internet Discriminatie (MiND). Dit rapport, opgesteld door Expertisecentrum Art.1, verschijnt in juni 2021, tegelijkertijd met de regionale monitors.

ADV's en politie werken sinds 2013 samen om discriminatiecijfers in regionale rapporten op een uniforme en daardoor vergelijkbare manier te presenteren. Over 2020 levert de eenheid Oost Nederland voor de vierde keer zo'n gezamenlijk jaarrapport. Hiervoor werkt Vizier samen met Art.1 Noord Oost Gelderland, Meldpunt Discriminatie Deventer, de Politie en het Openbaar Ministerie.

Let op

Er kunnen verschillen voorkomen tussen de cijfers uit de bijlage bij de Regiorapportage Oost Nederland en de cijfers die staan in deze gemeenterapportage. De cijfers van de Landelijke rapportage en de Regiorapportage Eenheid Oost zijn namelijk alleen gebaseerd op meldingen gedaan door *inwoners* van de gemeente. In de Gemeentelijke rapportage nemen wij voor het complete beeld óók de cijfers op van meldingen van inwoners van buiten de gemeente *óver* de gemeente en van door Vizier zelf waargenomen incidenten of signalen.

Klachtbehandeling

Mensen die in Wijchen discriminatie ervaren, kunnen dit melden bij Vizier (de regionale antidiscriminatievoorziening ADV) of bij de politie. Ook kunnen zij een verzoek tot oordeel indienen bij het College voor de Rechten van de Mens. Vizier, politie en College behandelen en registreren deze klachten, aangiftes en verzoeken.

De klachtbehandeling door Vizier vindt plaats volgens een landelijk vastgesteld protocol. Klachtbehandeling kan verschillende gradaties en (opvolgende) fasen betreffen: het bieden van een luisterend oor (uitlaatklep, serieus nemen van een gevoel), het geven van informatie over het verschil tussen ervaren discriminatie en uitsluiting en discriminatie in juridische zin, het adviseren over welke stappen iemand zelf kan zetten, het bieden van empowerment, het bemiddelen tussen melder en wederpartij, het ondersteunen bij een externe klachtprocedure, het vragen van een oordeel bij het College voor de Rechten van de Mens en het ondersteunen bij het doen van aangifte en de mogelijk daaruit voortkomende juridische procedure. De wens en het doel van de melder zijn daarbij in eerste instantie leidend.

Klachten en meldingen geven informatie over situaties die mensen als discriminerend ervaren. Ze bieden echter geen inzicht in hoe vaak dergelijke situaties in de samenleving voorkomen. Uit onderzoek blijkt dat slechts één op de acht discriminatie-ervaringen ergens wordt gemeld.¹ De gemelde discriminatie-ervaringen vormen dus het spreekwoordelijke topje van de ijsberg waaronder een veelvoud aan niet-gemelde ervaringen ligt verscholen. Klachtgegevens zijn in zekere zin een weergave van meldgedrag: stijgingen of dalingen in het aantal klachten zijn niet noodzakelijk een indicatie van het meer of minder voorkomen van discriminatie-ervaringen, maar kunnen mogelijk (ook) verklaard worden door veranderingen in meldgedrag. Zo kan een campagne die mensen aanspoort om discriminatie te melden leiden tot een (tijdelijke) stijging van het aantal meldingen. Om inzicht te krijgen in de omvang van situaties die als discriminatie zijn ervaren, is aanvullend onderzoek nodig, zoals enquêtes naar discriminatie-ervaringen.

Bij klachtgegevens speelt ook dat discriminatie-ervaringen subjectief van aard zijn: waar de ene persoon een situatie als discriminerend ervaart, kan een ander een vergelijkbare situatie anders interpreteren. De subjectieve ervaring kan ook afwijken van de objectieve of juridische werkelijkheid; iemand kan discriminatie ervaren en melden, terwijl dat in juridische zin geen discriminatie is. Andersom kan discriminatie plaatsvinden, terwijl betrokkenen dat niet als zodanig ervaren. Dergelijke situaties worden nergens gemeld en blijven daardoor buiten beeld.

Discriminatiemeldingen in Wijchen 2020

Antidiscriminatievoorziening	Vizier
Rapportage voor gemeente	Wijchen
Jaar van registratie	2020

Totaal geregistreerde klachten in 2020

	Klachten Vizier	Incidenten Politie	Totaal
Totaal	13	4	17

Discriminatieklachten gemeld bij Vizier 2020

	Klachten ingezetenen over eigen gemeente	Klachten over voorval andere gemeente	Klachten niet-ingezetenen over eigen gemeente	Eigen waarneming	Totaal
Aantal klachten	7	6			13

Vergelijking met 2018 en 2019

	2018	2019	2020
Totaal	17	18	17

Wat vertellen de cijfers in Wijchen

In 2020 heeft Vizier 13 meldingen van discriminatie ontvangen van inwoners van Wijchen. Van deze 13 meldingen vond het discriminatie-incident 7 keer plaats binnen gemeente Wijchen en 6 keer daarbuiten. Er zijn geen meldingen gedaan door inwoners van andere gemeenten over een voorval in gemeente Wijchen.

2020 Wijchen						
Discriminatiegrond	Godsdienst	Handicap/ chronische ziekte	Leeftijd	Niet-wettelijke gronden	Ras	Totaal
Terrein						
Arbeidsmarkt					1	1
Collectieve voorzieningen		1				1
Commerciële dienstverlening		2				2
Huisvesting			1			1
Media/Reclame					4	4
Onderwijs	1					1
Openbare ruimte/publiek domein					1	1
Overig				1		1
Sport/recreatie					1	1
Totaal	1	3	1	1	7	13

Discriminatie op grond van ras en op grond van handicap/chronische ziekte werd het vaakst gemeld. Er werd 4 keer melding gedaan van discriminatiegevoel over het coronalied over Chinezen, welke onder het terrein media/reclame zijn geregistreerd. Meerdere mensen hebben aangifte bij de politie gedaan tegen Radio 10 voor het uitzenden van dit lied. Het OM heeft de zaak onderzocht en achtte het niet opportuun om te vervolgen. Een belangenorganisatie is een zogenaamde artikel 12 procedure gestart om het OM alsnog te bewegen om tot vervolging over te gaan. Deze procedure loopt nog. Wat betreft de discriminatiegrond ras werd verder één keer melding gedaan door een man wiens arbeidscontract werd beëindigd waarbij zijn migratieachtergrond een rol speelde. Ook werd melding gedaan door een vader wiens zoontje op school werd uitgesloten voor aap vanwege zijn donkere huidskleur. Ten slotte ontving Vizier een melding van een vrouw met migratie-achtergrond die zich uitgesloten voelde op haar sportclub, naar haar vermoeden vanwege haar afkomst. In 3 gevallen werd melding gedaan van discriminatie op grond van handicap of chronische ziekte waarvan 2 corona-gerelateerde incidenten: een weigering met scootmobiel in een taxi en een weigering van toegang tot een winkel zonder mondkapje. In het derde geval werd een mevrouw met een lichamelijke beperking de toegang tot een buurtwinkel geweigerd met haar assistentiehond.

Ook werd in 2020 melding gedaan door een ouder stel dat vanwege hun leeftijd een vakantiewoning moest verlaten, door een gezin dat een conflict had met een leerplichtambtenaar waarbij hun Islamitische geloofsovertuiging een rol speelde en ten slotte over een conflict tussen enkele gebruikers en de beheerder van een gebedshuis (niet-wettelijke grond).

Concluderend

In 2020 ontving Vizier 5 meldingen meer dan in 2019. Hoewel geen significante toename kan deze verklaard worden door de meldingen over het coronalied. In totaal waren 6 meldingen van inwoners van Wijchen gerelateerd aan de uitbraak van het coronavirus, hetgeen laat zien dat de uitbraak ook zijn weerslag heeft gehad in de ontvangen discriminatiemeldingen. Dit beeld is tevens op landelijk niveau en op lokaal niveau in andere gemeenten zichtbaar. Evenals voorgaande jaren werd door inwoners van gemeente Wijchen de discriminatiegrond ras het vaakst gemeld.

Zichtbaarheid en preventie

Naast het geven van advies, het bieden van hulp bij discriminatiegevoelens en het opnemen van klachten en meldingen van inwoners van Wijchen (taken en rol vanuit de Wga), besteedt Vizier ook aandacht aan de zichtbaarheid van de antidiscriminatievoorziening in de gemeente. Hiermee willen we bereiken dat inwoners weten dat zij bij Vizier terecht kunnen met vragen en meldingen over discriminatie, dit benoemen wij als een voorwaardenscheppende rol en taak van Vizier in Wijchen. Daarnaast kan er beroep worden gedaan op interventies die moeten zorgen voor de voorkoming van discriminatie en ongelijke behandeling. Zoals wel bekend is hebben de coronamaatregelen grote beperkingen opgelegd in het uitvoeren van fysieke interventies. Veel is dit jaar online gegaan en veel is ook uitgesteld tot we weer fysiek bij elkaar kunnen komen.

Zichtbaarheid van de Vizier wordt niet allen bereikt door folders, flyers, een website enzovoorts maar ook door:

Zichtbaarheid bij politiek:

- We hechten veel waarde aan de ambassadeur uit de gemeenteraad. Zij heeft tot taak ogen en oren te zijn voor het thema aanpak discriminatie en bevorderen van gelijke behandeling in de gemeente. Vizier zorgt ervoor dat de ambassadeur hiervoor toegerust is en op de hoogte is van actuele ontwikkelingen op dit terrein, dit doen we door minimaal twee keer per jaar een overleg te organiseren, waarin landelijke, provinciale en regionale ontwikkelingen op gebied van discriminatiebestrijding besproken worden. Dit jaar hebben we ambassadeuroverleg in het gemeentekantoor van Zaltbommel en een verkorte masterclass discriminatiebestrijding voor ambassadeurs in Rivierenland in het stadskantoor van Culemborg gegeven. Helaas kon de ambassadeur van Wijchen niet deelnemen aan deze bijeenkomsten.

Zichtbaarheid en bekendheid receptie/balie:

- In 2020 is een mysterie call uitgevoerd, waarbij de website van de gemeente gecheckt wordt op de vindbaarheid van hulp bij discriminatiegevoelens en waarbij de medewerkers van de receptie van het gemeentehuis worden getest op het (h)erkennen van discriminatie en het doorgeven van de juiste informatie aan bewoners die zich ongelijke behandeld voelen. Om dit te kunnen moeten zij wel toegerust zijn met de juiste informatie. De mysterie Call wordt afgesloten met een advies aan betrokken ambtenaar discriminatie van de gemeente. Bij deze mysterie call werd geconstateerd dat Vizier goed te vinden op de website van de gemeente. Verder bieden we gratis aan om de KCC-medewerkers minimaal een keer per jaar te trainen op het herkennen van discriminatie in de vraag. Dit kunnen we doen door een online workshop van gemiddeld drie kwartier. Er is geen gebruik gemaakt van dit aanbod.

Zichtbaarheid in het netwerk:

- Alle bekende organisaties en inwoners van Ieder1Gelijk zijn per mail op de hoogte gebracht van de naamsverandering naar Vizier. We werken hard aan naamsbekendheid ook via sociale media. We zijn ons ervan bewust dat we steeds aandacht moeten blijven besteden aan de naamsbekendheid en zichtbaarheid van Vizier.

Onderzoek

In opdracht van Vizier heeft een student Sociaal Juridische Dienstverlening onderzoek gedaan naar discriminatie in WhatsApp-buurtpreventiegroepen. Dit onderzoek heeft geleid tot beleidsadvies voor gemeenten. Veel gemeenten faciliteren deze groepen maar hebben geen zicht en controle op hetgeen er in deze groepen gebeurt. Etnisch profileren is een vorm van discriminatie en vormt een reëel risico. Het verdient aanbeveling dat gemeenten maatregelen nemen om discriminatie binnen WhatsApp-buurtpreventiegroepen te voorkomen en te bestrijden.

Geweigerd met hulphond

Een mevrouw uit Wijchen met een lichamelijke beperking is afhankelijk van haar rolstoel en zij heeft een assistentiehond om haar te helpen met alledaagse zaken als boodschappen doen. Zij wil een lokale buurtwinkel bezoeken maar mag van de eigenaar van de winkel niet binnen met haar hond. Dit vanwege hygiëne in de winkel. De mevrouw doet melding van discriminatie vanwege haar handicap en vraagt Vizier om advies en hulp. Naar inschatting van Vizier was deze weigering in strijd met de wet. In samenspraak met de meldster heeft Vizier de buurtwinkel aangeschreven en gevraagd om een reactie. Enkele dagen later laat de meldster weten op straat te zijn aangesproken door de eigenaar van de winkel. Hij biedt zijn excuses aan en meldster is voortaan welkom met haar hulphond. Meldster is tevreden met het resultaat.